



El Molí

Folgueroles

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: Mas el Molí
Emplaçament A la banda de ponent del nucli urbà de Folgueroles i del barri de la Ricardera
Alçada: 524 m.s.n.m

Coordenades:

Latitud: 41.94111
Longitud: 2.31154
UTM Est (X): 442931
UTM Nord (Y): 4643467

Classificació

Número de fitxa 08083 - 158
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPA 34850
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. Cad.: 08082A00400041

Fitxes associades:

[La Codina](#)

[La Fàbrica Nova](#)

[Bassa del Molí](#)

Descripció

Edifici aïllat de planta irregular format per diversos cossos adossats i assentat damunt la roca natural de la zona, a la llera de llevant del torrent de Folgueroles. El volum principal, de planta rectangular, presenta una coberta de teula àrab de dues vessants amb el carener paral·lel a la façana principal. Està distribuït en soterrani, planta baixa i tres pisos, amb la façana principal orientada a llevant. Aquest parament està protegit amb un triple ràfec de teula àrab i dents de serra. Totes les obertures són rectangulars, amb els brancals bastits amb carreus de pedra i les llindes planes. Cal exceptuar el portal d'accés principal, d'arc escarser. A banda i banda hi ha dues finestres amb arcs de descàrrega superiors, bastits amb maons disposats a sardinell. Damunt del portal hi ha un balcó simple amb la llosana motllurada. Cada extrem del parament compta amb un volum rectangular adossat, de caire auxiliar. La façana de tramuntana presenta obertures rectangulars, les dels pisos inferiors reformades. Les dels nivells superiors estan bastides amb maons i algunes tenen les llindes de fusta. La façana de ponent compta amb els dos pisos inferiors bastits amb pedra sense treballar disposada regularment, i també s'observen algunes filades verticals bastides amb carreus de pedra fruit de diverses ampliacions. Els pisos superiors, en canvi, són bastits amb maons. Totes les obertures del parament són rectangulars i estan emmarcades amb maons. La façana de migdia presenta obertures rectangulars bastides amb maons als pisos superiors. També compta amb dos volums adossats de planta rectangular, coberts amb una teulada d'una sola vessant i amb una terrassa plana delimitada amb una barana de ferro. Estan distribuïts en tres plantes. La part inferior d'aquestes estructures està bastida amb pedra, mentre els pisos superiors presenten els paraments arrebossats. En general, la construcció és bastida amb pedra i maons, amb diverses etapes constructives.

A la banda de llevant de l'edifici, davant de la façana principal, hi ha l'antiga bassa que contenia l'aigua que feia funcionar el molí. En el soterrani de la construcció es conserva l'antic canal que comunicava la bassa amb el rodet hidràulic, que feia funcionar les moles utilitzades per moldre el blat. Aquest canal està excavat a la roca natural de la zona i es va fent més estret a mesura que s'acosta a l'espai on hi havia el rodet. També es conserven els dos rodets hidràulics que, posteriorment, funcionaven amb energia elèctrica.

Observacions:

Altres noms relacionats amb l'edifici: molí de la Codina, molí de la Fàbrica Nova, molí de la Ricardera. Algunes imatges han estat proporcionades pels propietaris de la construcció.

Història

Es tracta d'un dels cinc molins fariners que, antigament, hi havia en el curs del torrent de Folgueroles, situat a l'anomenat veral de dalt del terme. Tot i que no es pot assegurar, és probable que la referència documental més antiga relacionada amb el molí estigui datada l'any 1337. Dins del conjunt de possessions que el monestir de Sant Llorenç del Munt tenia a Folgueroles hi ha constància d'un cens que el mas Codina pagava per la bassa del molí de Barberà (Pladevall, 1961: 133-134). Tenim notícia que envers l'any 1840, el molí comptava amb una petita represa que fou destruïda. L'any 1852, tant la casa com el molí i també el

molí de Bellicans (situat més avall de la Fàbrica Nova) eren propietat de Francesc Tarrés, natural de Riudeperes i resident a Folgueroles. El seu pare havia comprat tant el molí (que en aquest moment era conegut com el molí de la Codina) com la servitud d'aigües a Mariano de la Torre i de Tord l'any 1807. En aquests dos molins s'hi filava cotó mitjançant dues cardes cilíndriques amb 764 fusos per torçar mogudes amb energia hidràulica. Hi havia dues rodes hidràuliques amb tots els aparells corresponents, com les corretges i les parts corresponents del motor, “*un velos limpiador, un batan, dues cardes a la catalana, dues metxeres, sis rodas de posar cotó, dos balancís, una màquina de tornejjar, un corró d'esmerilar, dos màquines de filar mungenis de cent vuitanta puas, tres de cent vint, una de sexanta, dos retorsedors de sexanta puas, una màquina de bobinar*” (Ponce, 2011: 86). L'any 1858, aquest molí fou empenyorat mitjançant una hipoteca exercida per Francesc Tarrés al convertir-se en accionista d'una empresa de Barcelona que, anys més tard, feu fallida. L'any 1880, els béns empenyorats van passar a mans dels creditors Marià Serrabou, Domènec Forcada i Domènec Comella. Durant el segle XX, el molí passà a ser propietat del sr. Illa i en Josep Berga i Colomer s'encarregava de molinar cereals per a tots els pagesos del poble i d'altres dels pobles veïns, inicialment amb la força de l'aigua i després amb electricitat. L'any 1953, sense deixar de banda la mòlta de cereals pel bestiar, s'hi instal·la una petita indústria farinera que funcionarà fins a la dècada dels anys seixanta.

Bibliografia

ARUMÍ, Pilar; AUTET, Lluís; BOVER, M. Àngels; HOMS, Maria; HOMS, Rosa; MOLIST, Bernat; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; SELLABONA, Cesca (2021). *Folgueroles, batecs d'un poble. Història gràfica del darrer segle*. Folgueroles: Ajuntament de Folgueroles, p. 97.

MORATÓ, David; PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier; TORRENTS, Jacint; TORRENTS, Carme; VILAMALA, Joan; VILAMALA, Jordi; XUTGLÀ, Montserrat (2000). *Folgueroles. Societat i vida d'un poble*. Vic: Eumo Editorial, p. 134.

PLADEVALL, Antoni (1961). “El monasterio de Sant Llorens de Munt (II)”. *Ausa*, IV, núm. 38, p. 133-134.

PONCE, Santi; ROVIRÓ, Xavier (2011). “El mas la Sala i la gestió del torrent de Folgueroles”. *Estudis d'Història Agrària*, n. 23, p. 86.

Enllaços d'interès:

<http://invarquit.cultura.gencat.cat/>

<https://www.poblesdecatalunya.cat/element.php?e=13827>







